



Boardletter 2022

Provincie Zuid-Holland

24 oktober 2022

Aan de leden van de Provinciale Staten
van de provincie Zuid-Holland
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW DEN HAAG

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9830
www.deloitte.nl

Onderwerp
Boardletter 2022

Behandeld door

Datum
24 oktober 2022

Ons kenmerk

Geachte statenleden,

Wij hebben conform de opdracht, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2022, de interim-controle voor de provincie Zuid-Holland uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Wij hebben onze bevindingen en aanbevelingen aan het directieteam en het college van Gedeputeerde Staten gerapporteerd via de managementletter. Deze boardletter is een samenvatting van de managementletter.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken en het getrouwe beeld van de jaarrekening en voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

De risico-inschattingen hebben niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de interne beheersing als geheel van uw provincie, maar zijn slechts gericht op die delen ervan die ten grondslag liggen aan financiële mutaties in uw provincie.

Wij merken op dat deze boardletter is opgesteld ten behoeve van Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

De bevindingen en aanbevelingen kunnen worden gelezen als constructieve aanwijzingen of aanbevelingen voor de provincie, als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Graag willen wij deze rapportage en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader met u bespreken.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Inhoud

1	Managementsamenvatting	
	Managementsamenvatting	5
2	Bevindingen 2022	
	Bevindingen 2022	8
3	Disclaimer	
	Disclaimer	11

1. Managementsamenvatting



	Management-samenvatting
	Bevindingen
	Disclaimer

De vervolgstappen in de controle

In 2021 hebben wij voor de verdere ontwikkeling van de organisatie en voor de verbijzonderde interne controle samen met de provincie ingezet op het toepassen van data-analyse en op het ontwikkelen van de interne beheersing.

Met data-analyse wordt het mogelijk de beperkte capaciteit te concentreren op de uitzonderingen, dus op de mutaties in de administraties die aandacht behoeven. Wij hebben in 2020 en in 2021 stappen gezet met het toepassen van data-analyse op de salarislasten en de memoriaalboekingen. Team AO/IC heeft het stokje overgenomen voor wat betreft het toepassen van data-analyse op de salarislasten 2022 en heeft de resultaten 2022 met ons gedeeld. Deze resultaten zijn bruikbaar in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Wij zullen met team AO/IC in gesprek gaan over andere toepassingen van data-analyse binnen de (verbijzonderde) interne controle van de provincie.

Bij het ontwikkelen van de interne beheersing is het ultieme doel dat de zichtbare werking van de interne beheersmaatregelen in de processen een hoge mate van zekerheid geeft over de uitkomsten van de processen, waaronder de betrouwbaarheid van de financiële informatie. De interne beheersmaatregelen bestaan uit handmatige en geautomatiseerde maatregelen, waarbij de geautomatiseerde maatregelen worden getoetst door middel van een IT-audit.

Wij zullen geen IT-audit uitvoeren naar de opzet, het bestaan en de werking van de geautomatiseerde beheersmaatregelen in 2022. De provincie heeft in 2022 besloten om voor de financiële processen uiterlijk 1 januari 2023 ISO27001 certificeerbaar te zijn. Deze planning is mede afhankelijk van de beschikbaarheid van deskundigheid en capaciteit. Tot aan dat moment zijn er geen andere bevindingen en conclusies op basis van de IT-audit te verwachten. Wij zullen in 2023 met de organisatie evalueren of een nieuwe IT-audit nuttig is.

Bevindingen 2022

Uit het toetsen van de opzet en het bestaan van de processen die relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole, komen geen significante deficiënties naar voren.

Dit betekent dat de processen zodanig zijn bedacht en opgezet dat de financiële beheersingshandelingen juist, volledig en rechtmatig worden uitgevoerd. Wij zijn niet nagegaan of de processen gedurende 2022 effectief hebben gewerkt. Daarvoor is de stap nodig naar een zichtbare werking van de geautomatiseerde interne beheersmaatregelen in de processen, zoals beschreven in de vorige paragraaf.

Wij constateren mogelijkheden tot verbetering met betrekking tot het gebruik van het inkoopstelsel PINK. Met de huidige werkwijze worden de oorspronkelijke doelstellingen van PINK nog niet gerealiseerd. Als gevolg hiervan is er administratief herstelwerk nodig en is de budget-informatie minder nauwkeurig.

Een goed projectmanagement vergroot de kans op succes. De provincie werkt voortdurend aan het verbeteren van het projectmanagement. In september 2022 zijn de spelregels PZI (=Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur) opgesteld, ter ondersteuning van de organisatie bij het invullen van het projectmanagement. Dit is een goed hulpmiddel en een mooi voorbeeld van de lerende organisatie.

Follow-up aanbevelingen

Onze managementletter 2021 bevatte diverse aanbevelingen. Tijdens de interim-controle 2022 zijn wij nagegaan welke opvolging de provincie aan deze aanbevelingen heeft gegeven. Samengevat geeft dit het volgende beeld:

Nog niet opgelost:	-
In behandeling:	7
Opgelost:	1
Totaal:	8

Een aantal aanbevelingen vraagt een langere doorlooptijd om te worden opgelost.



Managementsamenvatting

Risicomanagement

De provincie is bezig met het uitwerken van het systeem van risicomanagement in de Uitvoeringsnota risicomanagement. Een voorstel waarin de uitgangspunten voor de verdere uitwerking zijn vermeld, is met de Commissie voor Onderzoek van de Rekening en met ons besproken. Wij zijn positief over deze uitgangspunten. Er is aandacht voor de technische kant, zoals de methodiek, de hulpmiddelen en de omvang van het benodigde weerstandsvermogen, maar ook voor beleid, leiderschap en gedrag.

In het verleden werd inzicht gegeven in de zogenaamde nettorisico's, terwijl er behoefte is aan inzicht in alle relevante (bruto)risico's en in de reeds getroffen maatregelen. Met het vaststellen van de nieuwe financiële verordening is er beleidsmatig invulling gegeven aan deze doelstelling. In de Uitvoeringsnota risicomanagement zal dit uitgangspunt worden doorgezet: besluiten worden genomen op basis van actuele en integrale risico-informatie.

Speerpunten COR

De Commissie voor Onderzoek van de Rekening (COR) heeft ons voor 2022 (nog) geen speerpunten meegegeven. Wij zullen de commissie in haar eerstvolgende vergadering naar deze speerpunten vragen.

Aandachtspunten voor de jaarrekening 2022

Wij vragen de provincie bij het samenstellen van de jaarrekening 2022 bijzondere aandacht te geven aan de volgende onderwerpen.

- Het opstellen van specificaties van de balansrekeningen die onder de overlopende activa en passiva vallen. In de afgelopen jaren heeft team AO/IC deze specificaties achteraf met behulp van Excel gereproduceerd. Wij zijn van mening dat het beschikbaar hebben van dergelijke specificaties een reguliere taak van de organisatie zou moeten zijn.
- Het onderbouwen van de voorziening groot onderhoud, inclusief de rechtmatige aanwending van de voorziening in 2022.

Rechtmatigheidsverantwoording

Uw provincie is bezig met de voorbereidingen voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. De invoeringsdatum is 1 januari 2023. Team AO/IC heeft, op basis van de ervaringen die zijn opgedaan tijdens het samenstellen en controleren van de jaarrekening 2021, in mei 2022 gerapporteerd over de vraag in hoeverre de organisatie gereed is voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Daarbij zijn de vijf belangrijkste onderwerpen in het kader van rechtmatigheid betrokken, te weten:

- 1) Begrotingsrechtmatigheid
- 2) Kredieten
- 3) Europese aanbestedingsregels
- 4) Staatssteun
- 5) Misbruik en oneigenlijk gebruik

Vanaf het boekjaar 2023 zal de provincie bij het aanleveren van de conceptjaarstukken ook een onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording in overeenstemming met de vaktechnische eisen moeten aanleveren. Wij adviseren de provincie om voor 2022 wat betreft (in ieder geval een aantal van) de bovenstaande onderwerpen een onderbouwing aan te leveren, zoals dat ook vanaf 2023 moet gebeuren. Wij zullen vervolgens beoordelen of deze onderbouwing toereikend is. Daarmee kan een belangrijke volgende stap in het leerproces worden gezet.



2. Bevindingen 2022





Management-
samenvatting



Bevindingen



Disclaimer

Nieuw inkoopstelsel PINK

#01 Administratieve hygiëne met betrekking tot inkoopstelsel PINK



Het inkoopstelsel PINK wordt nog niet optimaal gebruikt en dit veroorzaakt voorkombare administratieve taken voor de ambtelijke organisatie. Daarnaast gaat dit ten koste van de kwaliteit van de informatie uit PINK, want die is immers sterk afhankelijk van de kwaliteit van de ingevoerde gegevens.

De provincie gebruikt voor het administratieve verwerken van bestellingen en inkoopfacturen sinds maart 2021 de applicatie PINK. Inkoopfacturen worden gescand en worden automatisch gematcht met de bestelling en de ontvangstmelding van de prestatie. Bij een succesvolle match wordt de factuur automatisch goedgekeurd en wordt deze direct betaalbaar gesteld. Zonder een succesvolle match valt de factuur uit en moet de organisatie extra handelingen verrichten om de factuur alsnog af te wikkelen. Het percentage inkoopfacturen dat uitvalt is hoog en levert veel extra werk op.

De tussentijdse budgetuitputting vormt belangrijke informatie voor de budgethouder. De kwaliteit van de informatie over de budgetten neemt toe als alle bestellingen worden vastgelegd. In 2022 is er voor circa 31% van de inkoopfacturen geen bestelling aangemaakt. Deze facturen vertegenwoordigen een bedrag van circa 18% van de totale inkoopwaarde.



De provincie werkt aan enkele technische aanpassingen in PINK. De provincie besteedt ook aandacht aan het verhogen van de administratieve hygiëne op de afdelingen. Dit bestaat uit: a) het zoveel mogelijk werken met en registreren van bestellingen en b) het tijdig en nauwkeurig registreren van bestellingen, ontvangsten en facturen. De taken van het registreren en sluiten van een bestelling zijn met de komst van PINK verplaatst naar de lijnorganisatie, die nog aan het leren en ontwikkelen is.

Wij benadrukken het belang van een goede verplichtingenadministratie en de noodzaak van een goede administratieve hygiëne. Wij adviseren de provincie de opvolging en de resultaten van de ingezette maatregelen door het management te monitoren.





Management-
samenvatting



Bevindingen



Disclaimer

Projectmanagement

#02 Goed projectmanagement is essentieel



De provincie heeft veel projecten in voorbereiding, uitvoering en afronding. In al deze fasen is een goed projectmanagement nodig om een project succesvol te laten verlopen. Onder succesvol verstaan wij dat alle belanghebbenden tevreden zijn met de uitkomsten van het project. Een goed projectmanagement is geen garantie voor succes, maar maakt de kans op succes wel veel groter.

De provinciale organisatie levert diverse inspanningen om het projectmanagement voortdurend te verbeteren. In september 2022 zijn bijvoorbeeld de spelregels PZI (=Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur) opgesteld ter ondersteuning van de organisatie bij het invullen van het projectmanagement. In deze spelregels wordt onder andere ingegaan op de processen en de verantwoordelijkheden ten aanzien van (wijzingen in de) projecten.



Wij vinden de spelregels een goed hulpmiddel en een mooi voorbeeld van het feit dat de provincie een lerende organisatie is. Wij zijn op dit onderwerp graag de gesprekspartner en adviseur van de provincie. Wij en/of team AO/IC zouden, gezien het belang hiervan voor de provincie, bepaalde projecten of aspecten van een goed projectmanagement kunnen toetsen. Hierover gaan wij graag met de provincie in gesprek.



3. Disclaimer



**Management-
samenvatting****Bevindingen****Disclaimer**

Disclaimer

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en deze bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Wij attenderen u erop dat deze boardletter is opgesteld ten behoeve van de Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland, en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.





Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte organisatie”). DTTL (hierna ook te noemen “Deloitte Global”) haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichtingen of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteit is aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belasting- en juridische diensten, consulting, financial advisory, and risk advisory diensten aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op zijn meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 345.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.